

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Polisi Cynllunio
Dyddiad:	11eg Chwefror 2026
Pwnc:	Papur Ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau Drafft
Aelod(au) Portffolio:	Y Cynghorydd Nicola Roberts (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd)
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Christian Branch Pennaeth Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Awdur y Papur:	Lowri Williams (Arweinydd Tîm Polisi Cynllunio)
Ffôn:	
E-bost:	Lowriwilliams3@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Mae'n berthnasol i bob Aelod Lleol

1.0 Pwrpas y Papur ac Argymhellion

1.1 Pwrpas yr adroddiad yw cael barn a chyfraniad Aelodau'r Pwyllgor ar y Papur Ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau Drafft ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol newydd Ynys Môn.

1.2 Argymhellir bod y Pwyllgor yn:

- a) Ystyried y diwygiadau angenrheidiol i'r Papur Ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau Drafft a'u cymeradwyo;
- b) Cefnogi paratoi drafft terfynol o'r Papur Ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau;
- c) Cefnogi cynnal ymgynghoriad cyhoeddus am gyfnod o bum wythnos;

a

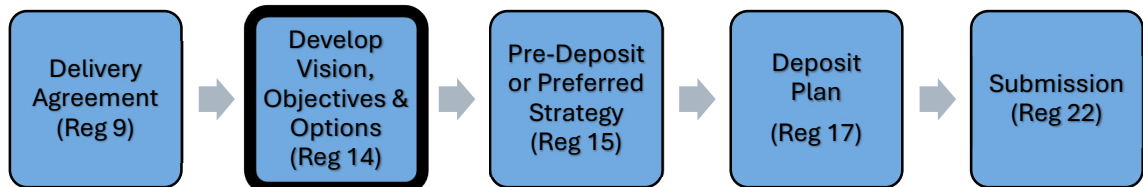
ch) Dirprwyo awdurdod i'r Prif Swyddog Cynllunio (mewn ymgynghoriad â'r Aelod Portffolio) i wneud unrhyw fân addasiadau er cywirdeb cyn y cyfnod ymgynghori cyhoeddus.

2.0 Cefndir

2.1 Mae'n rhaid i bob Cyngor yng Nghymru gynhyrchu Cynllun Datblygu Lleol. Mae'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) yn ddogfen a fydd yn llywio datblygiadau dros y 15 mlynedd nesaf. Bydd y CDLI newydd yn disodli'r Cynllun Datblygu

Lleol ar y Cyd (a fabwysiadwyd yn 2017), a baratowyd ar y cyd â Gwynedd. Unwaith y bydd y Cynllun wedi cael ei fabwysiadu, bydd pob cais cynllunio a gyflwynir i'r Cyngor yn cael ei asesu yn erbyn y polisiau sydd wedi eu cynnwys yn y Cynllun newydd.

- 2.2 Bydd y CDLI yn cael ei baratoi o'r newydd, a bydd cyfle i bobl gael dweud eu dweud yn ystod pob cam allweddol. Mae'r diagram isod yn nodi'r prif gamau:

- 2.3 Mae'r Cyngor yn awyddus i sicrhau bod pawb sy'n byw, gweithio neu ymweld ag Ynys Môn yn cael dweud eu dweud ar ddyfodol yr Ynys.
- 2.4 Mae'r cam hwn yn cynrychioli'r ymgynghoriad sylweddol cyntaf wrth baratoi'r CDLI newydd a'i fwriad yw:
- Nodi'r prif faterion cynllunio, yr heriau a'r cyfleoedd a wynebir gan yr Ynys
 - Sefydlu Gweledigaeth ac Amcanion Strategol drafft
 - Cyflwyno opsiynau ar gyfer twf a dosbarthiad gofodol datblygiadau
 - Ceisio ymgysylltu'n gynnar er mwyn llywio'r cam nesaf, y Strategaeth a Ffeirir
- 2.5 Mae gofyniad statudol i gynnal Arfarniad Cynaliadwyedd ac Asesiad Amgylcheddol Strategol (a39 (2) Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 a Rheoliadau Asesu Amgylcheddol Strategol 5(2) a 5(4) yn y drefn honno). Mae'r gofyniad statudol i gynnal Arfarniad Cynaliadwyedd, yn cynnwys asesiad Amgylcheddol Strategol, yn darparu tystiolaeth a sail resymegol dros ddewisiadau gofodol a pholisi, a dylid gwahodd y gymuned a rhanddeiliaid i gymryd rhan ym mhob cam o'r broses.
- 2.6 Mae'r Cyngor hefyd wedi cynnal Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (a fydd yn cynnwys asesiadau eraill megis Asesiad o'r Effaith ar Iechyd, Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac asesiad iaith Gymraeg, yn ogystal â mynd i'r afael â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf yr Amgylchedd (Cymru 2016 (Adran 6)).
- 2.8 Er mwyn sicrhau bod y broses Arfarnu Cynaliadwyedd mor effeithiol â phosib mae Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig wedi cael ei baratoi. Mae'r adroddiad cychwynnol ar yr Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig yn dadansoddi amcanion y CDLI a'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig i weld a ydynt yn gydnaws, yn ogystal ag arfarnu'r senarios o ran twf ac opsiynau gofodol sydd dan ystyriaeth.

Bydd yr adroddiad ar yr Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig yn cael ei gyhoeddi am sylwadau ochr yn ochr â'r ddogfen ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau.

3.0 Y Papur Ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau;

3.1 Dyma'r ymgynghoriad cyhoeddus sylweddol cyntaf fel rhan o'r gwaith o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd ar gyfer Ynys Môn. Y nod yw ymgysylltu â chymunedau a rhanddeiliaid a llunio cyfarwyddyd hirdymor y Cynllun drwy nodi'r prif faterion, heriau a chyfleoedd y mae'r Ynys yn eu hwynebu, gan gynnig gweledigaeth ac amcanion drafft, ac ystyried opsiynau twf a gofodol amgen. Bydd yr adborth a dderbynnir yn cael ei ddefnyddio i lywio'r Strategaeth a Ffefrir, a fydd yn sefydlu fframwaith strategol ar gyfer defnydd tir a datblygu dros gyfnod y Cynllun newydd, sef 15 mlynedd.

3.2 At ei gilydd, mae'r papur Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau yn:-

- Nodi'r cyd-destun o ran polisiau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol (yn cynnwys Cynllun y Cyngor 2023-28)
- Disgrifio nodweddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol Ynys Môn
- Nodi'r prif faterion o dan y themâu canlynol:
 - *Economi gynaliadwy a llewyrchus*
 - *Sicrhau mynediad at gartrefi addas*
 - *Seilwaith i gefnogi uchelgeisiau twf - ymateb i newid hinsawdd*
 - *Gwarchod a hyrwyddo'r Gymraeg a'r diwylliant Cymreig - gwarchod yr amgylchedd naturiol a hanesyddol a rheoli adnoddau*
 - *Hyrwyddo creu lleoedd a llesiant*

3.3 Mae'r ddogfen yn cynnig:

- *Gweledigaeth drafft ar gyfer dyfodol Ynys Môn - sy'n nodi sut y bydd Ynys Môn yn edrych erbyn 2039 - gan ganolbwyntio ar gymunedau cadarn, economi wydn, gwarchod yr amgylchedd, cefnogi'r Gymraeg a thwf cynaliadwy drwy greu aneddeleoedd a seilwaith allweddol.*
- *18 o Amcanion Strategol drafft - mae'r amcanion wedi cael eu datblygu yn seiliedig ar y prif faterion economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol sy'n effeithio ar Ynys Môn. Mae'r amcanion yn cysylltu'r CDLI â'r nodau ac amcanion cenedlaethol, ac yn gosod fframwaith ar gyfer datblygu polisiau'r CDLI.*
- *Cyfarwyddiadau clir ar gyfer pob thema a nodir - mae'r bennod yn egluro'r dull ehangach ar gyfer pob maes polisi (e.e. yr economi, tai, hinsawdd, seilwaith), yn cynnwys beth fydd yn wahanol yn y*

cynllun newydd a'r dystiolaeth fydd ei hangen. Maent yn gosod y trywydd cyn i'r polisiau manwl gael eu hysgrifennu.

- Gwahanol senarios ar gyfer tai a thwf economaidd - caiff y rhain eu cyflwyno fel cyfres o wahanol opsiynau ar gyfer y twf tai ac economaidd y dylid cynllunio ar ei gyfer ar yr Ynys, yn seiliedig ar dueddiadau o ran y boblogaeth, rhagolygon economaidd a phrosiectau mawr megis Wylfa a'r Porthladd Rhydd.*
- Opsiynau amgen ar gyfer y strategaeth ofodol ar gyfer dosbarthu datblygiadau - mae'r rhain yn cael eu cyflwyno yn ôl y gwahanol ffyrdd y gellir dosbarthu datblygiadau ar draws yr Ynys (e.e. mwy o ffocws ar brif ganolfannau, mwy gwasgaredig a mwy cytbwys), er mwyn gweld pa batrwm twf sydd fwyaf cynaliadwy, realistig ac ymarferol.*

3.4 Nid yw'r ddogfen hon yn gosod polisiau na'n dyrannu safleoedd. Y nod yw gwahodd sylwadau a rhoi cynnig ar wahanol ddulliau cyn i'r Cyngor fynd ati i baratoi'r Strategaeth a Ffeirir.

4.0 Y Trefniadau ar gyfer yr Ymgynghoriad a'r Camau Nesaf

4.1 Yn amodol ar gymeradwyaeth y Pwyllgor, bydd y ddogfen yn cael ei chyhoeddi er mwyn ymgynghori â'r cyhoedd a rhanddeiliaid am gyfnod o bum wythnos (16 Chwefror 2026 - 20 Mawrth 2026).

4.2 Bydd y gwaith ymgysylltu yn cynnwys:

- Porth ar wefan y Cyngor ar gyfer yr ymgynghoriad
- Copïau papur ym mhob llyfrgell gyhoeddus ar yr Ynys, ynghyd â phencadlys y Cyngor a Chanolfan Fusnes Ynys Môn
- Bydd negeseuon hefyd yn cael eu rhannu'n rheolaidd ar gyfrifon cymdeithasol y Cyngor

4.3 Yn dilyn yr ymgynghoriad, bydd y swyddogion yn dadansoddi'r ymatebion a pharatoi adroddiad pellach i'r Pwyllgor gan grynhoi:

- Y prif faterion a godwyd
- Y goblygiadau ar y Cynllun newydd
- Argymhellion o ran y ffordd ymlaen

4.4 Fel y nodwyd uchod, bydd y cam hwn yn llywio'r gwaith o baratoi fersiwn drafft o'r Strategaeth a Ffeirir.

5.0 Atodiadau

- 5.1 **Atodiad 1:** Cynllun Datblygu Leol Ynys Môn - Dogfen Ymgynghori drafft ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau
- 5.2 **Atodiad 2:** Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig drafft i gyd-fynd â'r Ddogfen Ymgynghori ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau.